

بررسی میزان استفاده از برترین خدمات مادرنماز پزشکی در مشهد

Evaluating the Usage of Insurance Package for Basic Dental Services in Mashhad

Mohammad Taghi Shakeri,
Behjatmoloook Ajami,
Mohammad Hossein Saghafi,
Tareneh Movahed,
Fatemeh khorkarani

دکتر محمد تقی شاکری^۱، دکتر بهجت الملوک عجمی^۲، دکتر محمد حسین ساقی^۳، دکتر ترانه
موحد^۴، دکتر فاطمه خورگانی^۵

^۱ استاد، گروه پرستش اجتماعی، دانشکده پرستشی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۲ اسلام، سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۳ تارنیوبیز، مشهد، ایران

^۴ استادیار، مرکز تحقیقات مواد دندانی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۵ استادیار، مرکز تحقیقات مواد دندانی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

Tareneh Movahed; DD
E-mail: movahedt@mums.ac.ir

ABSTRACT

Introduction: In Iran, for people who have health insurance, an insurance package for basic dental services is also available. Nevertheless, unmet dental needs have been reported in the country. The aim of this study was to determine the extent of use of insurance package for basic dental services among attenders of health centers of Mashhad in 2011.

Methods: In this cross-sectional study with cluster sampling, a total of 1200 attenders to health centers of Mashhad were interviewed and variables such as age, level of education, the name of health insurance, and insured dental services that was received in the year prior to study were evaluated using SPSS software with chi-square and Mann-Whitney statistical tests.

Results: Of 1200 people studied, 1094 subjects (91%) had health insurance coverage. 258 subjects (23.5%) had used basic dental insurance services in the past year. Women received significantly more services than men ($P = 0.03$). Type of services received were different depending on level of education ($P = 0.001$), as in people with less education or illiterate, tooth extraction and dental prostheses were more common. Subjects with 51 years of age and older had less commonly used insurance package for basic dental services compared to other age-groups ($P = 0.04$). The frequency of dental services received by individuals covered by social security organization insurance, was higher than other insurance agencies ($P < 0.001$).

Conclusion: Despite the appropriate insurance coverage, the use of insurance package for basic dental services was low. Hence, it is necessary to be examined why usage of insurance package for basic dental services is not welcomed by Iranian people.

Keywords: Dental insurance; Health care system; Dentistry; Insurance; Iran

چکیده

پیش زمینه: در ایران، افراد تحت پوشش بیمه، دسترسی به سنته پایه خدمات دندانپزشکی را دارند. از طرفی، بیمارهای براورده شده همچنانی رایجی در زمینه اسلام، سلامت دهان و دندان در کشور گزارش شده است. هدف از انجام این مطالعه بررسی میزان استفاده از سنته پایه خدمات پایه دندانپزشکی در مراجعنین به مراکز بهداشتی - درمانی شهر شده در سال ۱۳۹۰ بود. روشها: در این مطالعه مقطعی با روش نمونه گیری خوشایی، نظر ۱۲۰۰ نفر از مراجعنین به مراکز بهداشتی - درمانی مشهد مورث مصاحبه قرار گرفتند و متغیرهای سن، میزان تحصیلات، نام بیمه در سال متنبیه به مطالعه با دندانپزشک در اتفاقنده با توجه به سنته پایه خدمات دندانپزشکی پیشتری را دریافت نموده بودند ($P = 0.001$). نوع خدمت دریافتی به سطح تحصیلات پستانگی داشت ($P = 0.001$)، به طور که در افراد با تحصیلات پایه نظر ۱۲۰۰ نفر مورد مطالعه ($P = 0.94$) تحت پوشش بیمه سلامت بودند. نظر ۲۵۸ نفر ($P = 0.04$) به انواع خدمات پایه دندانپزشکی در سال گذشته دسترسی پیدا کرده بودند. زمان در مقایسه با مردان، به طور معنی داری خدمات دندانپزشکی پیشتری را دریافت نموده بودند ($P = 0.03$). (P، نوع خدمت دریافتی به سطح تحصیلات پستانگی داشت ($P = 0.001$)). پس از آن، به طور که در افراد با تحصیلات پایه نظر ۱۲۰۰ نفر میباشد، نظر ۵۱ نفر ($P = 0.04$)، به سنته پایه خدمات پایه دندانپزشکی شایعتر بود. گروه سنته پایه دندانپزشکی در اتفاقنده در رات استفاده کرده بودند ($P = 0.001$). (P، فرآواتی خدمات دندانپزشکی در اتفاقنده در افراد تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی نسبت به دیگر سازمانهای بیمه گر پیشتر بود ($P < 0.001$)).

نتیجه گیری: با وجود پوشش بیمهای مناسب، میزان استفاده از سنته پایه خدمات پایه دندانپزشکی کم میباشد. لذا لازم است عدم استقبال مردم از سنته پایه خدمات دندانپزشکی مورد بروزرسانی قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: بیمه دندانپزشکی؛ نظامهای سلامت؛ دندانپزشکی؛ بیمه ایران

ترتیب ۱۲۰ نفر که مایل به ایجاد خوکویی به سوالات بودند، مورد مصاحبه قرار گرفتند. سوالات مصاحبه شامل مقیمه‌هایی مانند من، میزان تجربه، احساسات، تجربه پوشیدن پوئی مسمات در زمان طبلاء، نام بیمه سلامت و خدمات دانشپروری کردی. رایفاقت شدند با توجه به میمه در ۱۶ ماه گذشته (میانیات دوره دانشپروری)، آنچه که از میمه و بالش دندان، جراحی دندان های نهفته و نیمه‌نهفته، کشیدن و ترمیم دندان بود. چنانچه فردی که خاطر نمی‌آورد که از بیمه دانشپروری در سال گذشته استفاده کرده با خبر از مطالعه حذف می‌شد. تحلیل داده‌ها با کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۵ و آزمونهای کای دو و مونت، اختصار شد.

do lão

جدول ۱. توزیع فراوانی افراد دارای بیمه سلامت بر حسب متغیرهای برند مطالعه

متغیر	تعداد (درصد)
جنسيت	
ذكور	(۳۶/۷) ۴۴-
موث	(۳۴/۳) ۲۶-
گروه سنی (سال)	
۲۱>	(۱۹/۶) ۲۳۵
۲۱-۳۰	(۳۶/۸) ۴۴۲
۳۰-۳۱	(۱۹/۵) ۲۲۴
۵۰-۴۱	(۹/۸) ۱۱۳
> ۵۱	(۹/۷) ۸-
نامعلوم	(۸/-) ۹۴
تحصیلات	
ابی سواد	(۱۱/۷) ۱۴۱
ابتدایی	(۲۴/-) ۲۸۸
راهنمایی	(۲۲/۶) ۲۸۳
دیپرستان	(۳-/۱) ۲۶۳
دانشگاهی	(۱۰/-۴) ۱۲۵
نوع بیمه	
تأمين اجتماعی	(۴۵/۴) ۵۴۵
خدمات درمانی	(۱۹/۱) ۲۲۹
کمیته امداد	(۳/۵) ۲۲
بنیوهای مسلح	(۳/۶) ۴۳
سایر	(۱۹/۶) ۲۳۵
نامعلوم	(۸/۸) ۱۰۶

۱۰۷

این پژوهش مطابقی در اواخر زمستان سال ۱۳۹۰ در شهر مشهد با روش نمونه‌گیری دو مرحله‌ای انجام شد. به این ترتیب که ابتدا در مناطق خوش آباد و مرکز داشتاش، دو میانی در شهر مشهد انتخاب شدند (انتخاب های روش نمونه برداری تصادفی شده اند) و در آنها روش نمونه‌گیری انسان در سر بر روی مکرر ۱۵۰ بار انجام شد.

بحث و نتیجه گیری

در مطالعه حاضر، ۱۲۰۰ مراجعته کننده به مراکز پهادشتی - درمانی شهر مشهد در سال ۱۳۹۰، چهت بررسی میزان استفاده از بسته بیمه خدمات پایه دندانپزشکی مورد بررسی قرار گرفتند. با وجودی که اکثر افراد مورد مطالعه (۹۱%) تحت پوشش بیمه خدمات پایه دندانپزشکی بودند، در مجموع تنها ۲۸٪ از افراد مورد مطالعه از بسته بیمه خدمات پایه دندانپزشکی استفاده کرده بودند. در این مطالعه، زنان بیش از مردان از خدمات پایه دندانپزشکی تحت پوشش بیمه استفاده کرده بودند که این یافته مشابه مطالعه Bhatti و همکاران در کشور کانادا بود.⁸

در مطالعه حاضر، افراد بالای ۵۰ سال با وجود داشتن بیمه خدمات کمتری دریافت کرده بودند. در مطالعه Bhatti و همکاران نیز فراوانی خدمات دندانپزشکی دریافت شده در افراد بالای ۶۵ سال با کاهش روبرو بود که علت آن بازنگشتنگی افراد مورد مطالعه و ندادن حق بیمه توسط کارفرمایان گزند⁹ بود. در ایران این مسئله اختلالاً صادق نیست و دلایل دیگری را باید جستجو کرد. ممکن است این افراد به علت کهولوت سن به کلیکهایا یا مطباهای خصوصی مراجعت کنند چرا که در انجام این توانند جراحت را درمان موردنیز نیاز را دریافت کنند به نظر مرسد برای قضاوت بهتر در این بود. زیار به اطلاعات پیشتر، از قبیل اسناد احصایس که این افراد نسبت به وضعیت سلامت دهان خود دارند، وجود دارد. همچنین بررسی وضعیت سلامت دهان این افراد به خصوص وضعیت از دست رفتن دندانها لازم است به نظر مرسد.

در مطالعه دندانپزشکی دریافت شده، فراوانی پیشتر نسبت به سایر خدمات دندانپزشکی داشت. به طور مشابه در مطالعه D'Arcy و Kostenuik در کانادا افراد دارای تحصیلات عالی تر، به میزان پیشتر از خدمات دندانپزشکی استفاده کرده بودند.¹⁰ همچنین در مطالعه کنونی، پیشترین خدمت دریافت شده در افراد دارای تحصیلات پایین تر با بیساد، کشیدن دندان و پروتز فراوانی پیشتر را نشان داد. به نظر مرسد که افراد با

از میان ۱۰۹۴ فرد تحت پوشش بیمه سلامت، تنها ۶۰ نفر (۵٪) از بیمه خود فقط چهت بر معایبات دندانپزشکی استفاده کرده بودند و ۲۵۸ نفر (۲۳٪) علاوه بر معایبات دندانپزشکی به سایر خدمات پایه دندانپزشکی نیز در سال گذشته دسترسی پیدا کرده بودند. توزیع فراوانی افادی که علاوه بر معایبات دندانپزشکی به سایر خدمات دندانپزشکی دسترسی پیدا کرده در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی خدمات پایه دندانپزشکی دریافت شده
توسط افراد تحت پوشش بیمه سلامت

نوع خدمت دریافت شده	تعداد (درصد)
کشیدن دندان	(۳۰٪) ۷۹
ترمیم دندان	(۷٪) ۱۲
جزم‌گیری دندان	(۰٪) ۰
پروتز دندان	(۶٪) ۱۲
رادیوگرافی دندان	(۸٪) ۲۲

نتیجه آزمون کای داد نشان داد جنس مؤثت در مقایسه با جنس مذکور خدمات پیشتری را دریافت نموده است ($P < 0.001$). همچنین نتیجه آزمون کای دو حاکی از وجود ارتباط معنی داری بین نوع خدمت دریافتی و سطح تحصیلات بود ($P = 0.001$). به طوری که در افراد با تحصیلات پایین تر با بیساد، کشیدن دندان و پروتز متفاوتی پیشتر داشت (جدول ۳). همچنین نتیجه آزمون من- و پیشترین خدمات دندانپزشکی داد که گروههای استفاده کرده بودند ($P = 0.001$). همانطور که در جدول ۴ ملاحظه می شود فراوانی خدمات دندانپزشکی دریافت شده در افراد تحت پوشش بیمه اجتماعی نسبت به بقیه سازمانها پیشتر بود. طبق آزمون کای دو فراوانی استفاده از خدمات بیمه پایه دندانپزشکی بر اساس نام شرکت به نسبه گزار نیز متفاوت بود ($P < 0.001$).

جدول ۳. توزیع فراوانی نوع خدمت دندانپزشکی دریافت شده با بیمه بر حسب میزان تحصیلات

خدمات دندانپزشکی	سطح تحصیلات						
	بیساد	ابتدایی	راهنما	دیپرستان	تحصیلات عالی	کل	
کشیدن دندان؛ تعداد (درصد)	(۷٪) ۶	(۲٪) ۲۲	(۲٪) ۲۰	(۴٪) ۲۷	(۵٪) ۴	(۱۰۰٪) ۷۹	
ترمیم؛ تعداد (درصد)	(۰٪) ۰	(۱٪) ۱۸	(۱٪) ۲۹	(۳٪) ۳۶	(۵٪) ۱۲	(۱۰۰٪) ۱۲۲	
جزم‌گیری؛ تعداد (درصد)	(۰٪) ۰	(۱٪) ۶	(۰٪) ۰	(۳٪) ۲۸	(۱٪) ۴	(۱۰۰٪) ۲۲	
پروتز؛ تعداد (درصد)	(۰٪) ۰	(۱٪) ۴	(۰٪) ۷	(۳٪) ۴۷	(۰٪) ۲	(۱۰۰٪) ۱۲	
عدم استفاده؛ تعداد (درصد)	(۰٪) ۰	(۱٪) ۱۰	(۰٪) ۱۵	(۳٪) ۴۵	(۰٪) ۵	(۱۰۰٪) ۲۳	
ناملوم؛ تعداد (درصد)	(۰٪) ۰	(۱٪) ۸۱	(۰٪) ۱۷	(۱٪) ۲۷	(۰٪) ۸	(۱۰۰٪) ۱۶۶	
کل؛ تعداد (درصد)	(۱٪) ۱۴۱	(۱٪) ۲۸۸	(۲٪) ۲۸۳	(۳٪) ۳۶۳	(۱٪) ۱۲۵	(۱۱٪) ۱۲۰۰	

جدول ۴. توزیع فراوانی نوع خدمت دندانپزشکی دریافت شده با پیمه در سال منتهی به مطالعه بر حسب نام سازمان بیمه گزار

خدمات دندانپزشکی								
نوع بیمه								
کل	سایر	نیروهای مسلح	کمیته امناد	تأمین اجتماعی	خدمات درمانی	خدمات دندان	تمدد (درصد)	کشیدن دندان؛ تمدد (درصد)
(۱۰۰) ۷۹	(۱۲۷) ۱۰	(۰)	(۱۰/۱) ۸	(۵۴/۴) ۴۳	(۲۲/۸) ۱۸	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۱۲۲	(۵) ۶	(۹/۱) ۱۱	(۹/۱) ۱۲	(۵۸/۲) ۷۱	(۱۸) ۲۲	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۲۲	(۹/۱) ۲	(۹/۱) ۲	(۰)	(۲۷/۳) ۶	(۵۴/۵) ۱۲	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۱۲	(۰)	(۱۶/۶) ۲	(۱۶/۷) ۲	(۵۰) ۶	(۱۶/۷) ۲	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۲۵	(۲۰) ۵	(۱۶) ۴	(۰)	(۳۴) ۶	(۴۰) ۱۰	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۸۳۴	(۲۵/۴) ۲۱۲	(۷/۹) ۲۴	(۲/۴) ۲۰	(۴۹/۵) ۴۳	(۱۹/۸) ۱۶۵	(۰)	(۰)	(۰)
(۱۰۰) ۱۰۹۴	(۲۱/۵) ۲۳۵	(۳/۹) ۴۳	(۳/۸) ۴۲	(۴۹/۸) ۵۴۵	(۲۱) ۲۲۹	(۰)	(۰)	(۰)
* نوع بیمه ۱۰۶ نفر از افراد تحت مطالعه نامعلوم است.								

دولتی و خصوصی تعریف می کند تمابندگانی از هر کدام از این سازمانها و سازمان های دیگر از جمله وزارت بهداشت، درمان و امور شرکتی دارد. وظیفه وزارت بهداشت، درمان و امور شرکتی سیاست کاری و تعیین خط مشی سازمان های بیمه است. با توجه به نیازهای برآورده نشده سلامت دهان و دندان مردم کشورمان، به نظر می رسد شخصی منابع باید در هفت بهمن و پیغمبیر سلامت و بهداشت دهان و دندان مردم باشد. همچنین بهتر است به جای تخصیص منابع محدود نظر در جهت افزایش تمدد دانشکده های دندانپزشکی، به بخش حمامتی از بهداشت دهان و دندان و بیمه ها توجه بپیشتر شود، و بدجه بپیشتر تخصیص داده شود. علاوه بر این، ارتقای کیفیت مواد و خدمات بیمه سلامت دهان و دندان می تواند سبب افزایش استفاده و تقاضا برای استفاده از این خدمات گردد.

لازم به ذکر است در این مطالعه چون از افراد مراجعه کننده به مراکز خدمات بهداشت - درمانی برای جماعت اوری اطلاعات استفاده شده است اختلال خطاها نمونه گیری وجود دارد. بهتر است در مطالعات بعدی اطلاعات در این زمینه از سطح شهر و حتی کشور نیز جماعت گردد.

در مجموع، با توجه به یافته های مطالعه حاضر مشخص شد علی رغم پوشش بیمه های مناسب، میزان استفاده از بسته بیمه خدمات پایه دندانپزشکی پایین بود. لازم است علت عدم انتقال مردم از بسته بیمه خدمات پایه دندانپزشکی مورد بررسی بیشتر طرف گیرد.

تأمین اجتماعی و یا توسط دندانپزشکان طرف قرار دادن تأثیر اجتماعی در انتقام نشود. تعریف دولتی خدمات توسط بیمه تأمین اجتماعی برداخت می شود. از طرفی ۲۵ میلیون نفر در ایران تحت پوشش بیمه خدمات درمانی هستند، بیمه خدمات درمانی به عوامی شود.^{۱۰} در این امر منجر به رابطه ضعیف میان دندانپزشک و خصوصی است و تقریباً با ۳۳۰۰ افراد دندانپزشک که اکثر آنها دندانپزشک عمومی هستند، قرارداد دارد و ۷۰٪ تعریف دولتی خدمات دندانپزشکی را برداخت می نماید. همانطور که ملاحظه می شود شمار دندانپزشکان طرف قرارداد بیمه های سیار کم است؛ چرا که از نظر دندانپزشکان، بازبرداخت های بیمه کافی هزینه های جاری و سرمایه های اینها را تمنی دهد. در نهایت این امر منجر به رابطه ضعیف میان دندانپزشک و سازمانهای بیمه گر شده است.^۷

سازمانهای بیمه در کشور ما زیر نظر وزرات تعاون، کار و رفاه اجتماعی فعالیت می کنند. شورای عالی بیمه سلامت که بسته خدمات پایه سلامت را مشخص می کند و سالانه تعریف ها را در بخش

سیاستگذاری

این مقاله استخراج شده از پایان نامه دانشجویی می باشد و با حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی مشهد اجرا شده است.

تضاد منافع: ندارد

نحوه انتشار دهنده: انتشار شماره مقاله
نمونه صحیح انتشار دهنی (چنانچه انتشار شما ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶)

اطلاعات این مقاله از ۱ تا ۴ انتشار دارد.
کد این مقاله: ۵۹۰۲
شماره پیامک مجلد: ۳۰۰۷۸۲۸

References:

- Hessari H. Oral Health among Young Adults and the Middle-Aged In Iran [Academic Dissertation]. Helsinki, Finland: University of Helsinki; 2009.
- Hosseinpour R, Ebrahimi E, Mirmalek Sani M, Shahsavari B. A Review of functions and goals of dental sector in Iran's health system. Today's Dentistry. 2010;43:19-28. (In Persian)
- World Health Organization (WHO). World Health Report 2000. Health Systems: Improving Performance. Geneva, Switzerland: WHO Press; 2000.
- The World Bank. Iran, Islamic Rep. Profile [Internet]. 2013 [Cited 2014 Dec 11]. Available from: <http://data.worldbank.org/country/iran-islamic-republic>
- Bloom B, Gift HC, Jack SS. Dental services and oral health. Vital Health Stat 10. 1992;(183):1-95.
- Damiano PC, Shugars DA, Johnson JD. Expanding health insurance coverage and the implications for dentistry. J Public Health Dent. 1992;52:52-8.
- Jadidfar MP, Yazdani S, Khoshnevisan MH. Social insurance for dental care in Iran: a developing scheme for a developing country. Oral Health Dent Manag. 2012;11:189-98.
- Bhatti T, Rana Z, Grootendorst P. Dental Insurance, income and the use of dental care in Canada. J Can Dent Assoc. 2007;73:57.
- Kosteniuk J, D' Arcy C. Dental service use and its correlates in a dentate population: an analysis of the Saskatchewan population health and dynamics survey, 1999-2000. J Can Dent Assoc. 2006;72:731.
- Oluwalana AO, Adeniyi AA, Orebanjo O. Self-rated oral health status, oral health service utilization, and oral hygiene practices among adult Nigerians. BMC Oral Health. 2014;14:140.
- Christensen LB, Petersen PE, Krstrup U, et al. Self-reported oral hygiene practices among adults in Denmark. Community Dent Health. 2003;20:229-35.
- Social Security Organization. Insurance Package for Dental Services in Medical Centers of Social Security Organization [Internet]. 2014 [Cited 2014 Dec 11]. Available from: <http://www.tamin.ir/News/Item/5499/102/5499.html>